

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ ద్వాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ద్వాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

ఋషీణాం భరతం ప్రతి శ్రీరామాజ్ఞయా నివర్తితుం సమ్మతిర్భరతస్య
శ్రీరామచరణయోః ప్రణిపత్య పురీం ప్రతి చలితుం తత్యతి ప్రార్థనా శ్రీరామేణ
తం ప్రబోధ్య స్వీయాం చరణపాదుకాం దత్త్వా తేషాం సర్వేషాం తతః
ప్రస్థాపనం

తమప్రతిమతేజోభ్యాం భ్రాతృభ్యాం రోమహర్షణం |
విస్మితాః సంగమం ప్రేక్ష్య సముపేతా మహర్షయః || 2.112.1 ||

అంతర్వితా మునిగణాః స్థితాశ్చ పరమర్షయః |
తౌ భ్రాతౌ మహాభాగౌ కాకుత్స్థౌ ప్రశశంసిరే || 2.112.2 ||

సదార్యో రాజపుత్రౌ ద్వా ధర్మజ్ఞౌ ధర్మవిక్రమౌ |
శ్రుత్వా వయం హి సంభాషాముభయోః స్పృహయామహే || 2.112.3 ||

తతస్త్వప్సిగణాః క్షిప్రం దశగ్రీవవధైషిణః |
భరతం రాజశార్దూలమిత్యూచుః సంగతా వచః || 2.112.4 ||

కులే జాత మహాప్రాజ్ఞ మహావృత్త మహాయశః |
గ్రాహ్యం రామస్య వాక్యం తే పితరం యద్యవేక్షసే || 2.112.5 ||

సదాన్యణమిమం రామం వయమిచ్ఛామహే పితుః |
అన్యణత్వాచ్చ కైకేయ్యాః స్వర్గం దశరథో గతః || 2.112.6 ||

ఏతావదుక్త్వా వచనం గంధర్వాః సమహర్షయః |
రాజర్షయశ్చైవ తథా సర్వే స్వాం స్వాం గతిం గతాః || 2.112.7 ||

హ్లాదితస్తేన వాక్యేన శుశుభే శుభదర్శనః |
రామః సంహృష్టవదనస్తాన్మషీనభ్యపూజయత్ || 2.112.8 ||

త్రస్తగాత్రస్తు భరతః స వాచా సజ్జమానయా |
కృతాంజలీరిదం వాక్యం రాఘవం పునరబ్రవీత్ || 2.112.9 ||

రామ ధర్మమిమం ప్రేక్ష్య కులధర్మానుసంతతం |
కర్తుమర్హసి కాకుత్స్థ మమ మాతుశ్చ యాచనాం || 2.112.10 ||

రక్షీతుం సుమహద్ రాజ్యమహమేకస్తు నోత్సహే |
పౌరజానపదాంశ్చాపి రక్తాన్ రంజయితుం తదా || 2.112.11 ||

జ్ఞాతయశ్చాపి యోధాశ్చ మిత్రాణి సుహృదశ్చ నః |
త్వామేవ హి ప్రతీక్షంతే పర్జన్యమివ కర్షకాః || 2.112.12 ||

ఇదం రాజ్యం మహాప్రాజ్ఞ స్థాపయ ప్రతిపద్య హి |
శక్తిమాన్ స హి కాకుత్స్థ లోకస్య పరిపాలనే || 2.112.13 ||

ఏవముక్త్వాపతద్ భ్రాతుః పాదయోర్భరతస్తదా |
భృశం సంప్రార్థయామాస రాఘవేఽతిప్రియం వదన్ || 2.112.14 ||

తమంకే భ్రాతరం కృత్వా రామో వచనమబ్రవీత్ |
శ్యామం నలినపత్రాక్షం మత్తహంసస్వరః స్వయం || 2.112.15 ||

ఆగతా త్వామియం బుద్ధిః స్వజా వైనయికి చ యా |
భృశముత్సహాసే తాత రక్షీతుం పృథివీమపి || 2.112.16 ||

అమాత్యైశ్చ సుహృద్భిశ్చ బుద్ధిమద్భిశ్చ మంత్రిభిః |
సర్వకార్యాణి సమ్మంత్య మహాంత్యపి హి కారయ || 2.112.17 ||

లక్ష్మీశ్చంద్రాదపేయాద్ వా హిమవాన్ వా హిమం త్యజేత్ |
అతీయాత్ సాగరో వేలాం న ప్రతిజ్ఞామహం పితుః || 2.112.18 ||

కామాద్ వా తాత లోభాద్ వా మాత్రా తుభ్యమిదం కృతం |
న తన్మనసి కర్తవ్యం వర్తితవ్యం చ మాతృవత్ || 2.112.19 ||

ఏవం బ్రువాణం భరతః కౌసల్యాసుతమబ్రవీత్ |
తేజసాఽఽదిత్యసంకాశం ప్రతిపచ్ఛంద్రదర్శనం || 2.112.20 ||

అధిరోహార్య పాదాభ్యాం పాదుకే హేమభూషితే |
ఏతే హి సర్వలోకస్య యోగక్షేమం విధాస్యతః || 2.112.21 ||

సోఽధిరుహ్య నరవ్యాఘ్రుః పాదుకే వ్యవముచ్య చ |
ప్రాయచ్ఛత్ సుమహాతేజా భరతాయ మహాత్మనే || 2.112.22 ||

స పాదుకే సంప్రణమ్య రామం వచనమబ్రవీత్ |
చతుర్దశ హి వర్షాణి జటాచీరధరో హ్యహం || 2.112.23 ||

ఫలమూలాశనో వీర భవేయం రఘునందన |
తవాగమనమాకాంక్షన్ వసన్ వై నగరాద్ బహిః || 2.112.24 ||

తవ పాదుకయోర్వ్యస్య రాజ్యతంత్రం పరంతప |
చతుర్దశే హి సంపూర్ణే వర్షేఽహని రఘూత్తమ || 2.112.25 ||

న ద్రక్ష్యామి యది త్వాం తు ప్రవేక్ష్యామి హుతాశనం |
తథేతి చ ప్రతిజ్ఞాయ తం పరిష్వజ్య సాదరం || 2.112.26 ||

శత్రుఘ్నం చ పరిష్వజ్య వచనం చేదమబ్రవీత్ |
మాతరం రక్ష కైకేయాం మా రోషం కురు తాం ప్రతి || 2.112.27 ||

మయా చ సీతయా చైవ శప్తోఽసి రఘునందన |
ఇత్యుక్త్యాశ్రుపరీతాక్షో భ్రాతరం విససర్జ హ || 2.112.28 ||

స పాదుకే తే భరతః స్వలంకృతే
మహోజ్జ్వలే సంపరిగృహ్య ధర్మవిత్ |
ప్రదక్షిణం చైవ చకార రాఘవం
చకార చైవోత్తమనాగమూర్ధని || 2.112.29 ||

అథానుపూర్వ్యా ప్రతిపూజ్య తం జనం
గురూంశ్చ మంత్రీ ప్రకృతీస్తథానుజౌ |
వ్యసర్జయద్ రాఘవవంశవర్ధనః
స్థితః స్వధర్మే హిమవానివాచలః || 2.112.30 ||

తం మాతరో బాష్పగృహీతకంఠ్యో
దుఃఖేన నామంత్రయితుం హి శేకుః |
స చైవ మాత్రాఅభివాద్య సర్వా
రుదన్ కుటీ స్వాం ప్రవివేశ రామః || 2.112.31 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే ద్వాదశాధికశతతమః సర్గః ||